СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 28. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 4 лютого, 1935. VOL. XLIII. No. 28. Jersey City, N. J., Monday, February 4, 1935. THREE CENTS.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ І ЮНІЯМИ ЗРОСТАЄ

ВАШИНГТОН. — Виконавчий уряд Американської Федерації Праці виступив публично з заявою, зверненою проти президента за його відновлення автомобільного кодексу.

Заяву видано на основі ухвали надзвичайного засідання уряду Федерації, скликаного спеціяльно для цієї справи. Заява приписує продовження кодексу „ворожим (робітництву) впливам"; цими ворогами, як можна заключувати з заяви, є Доналд Ричберг, що нині займає уряд „координатора" всіх надзвичайних урядових установ, та Ліо Волмен, предсідник Автомобільної Робітничої Ради. За їх впливом, виходило би з заяви, президент Рузвелт не захотів вислухати голосу представників робітників автомобільного промислу, але самовільно продовжив обовязуючу силу автомобільного кодексу, котрого робітники не хочуть.

Виконавчий уряд Федерації Праці дає до зрозуміння, що ця поведінка уряду викликує велике невдоволення серед автомобільних робітників, та що вона може легко довести до страйків. Френк Дилон, представник Федерації Праці в Дітройті, котрий приїхав був на ці наради, відїжджає назад до Дітройту, щоб, як кажуть, обняти провід у ситуації.

На запит ґазетярів, чи справді президент не вислухав голосу представників юній, президент Рузвелт заявив, що він знав опінію представників робітничих юній, бо голова Федерації Праці написав йому місяць тому лист, у котрім це становище юній добре зясував. Коли президента питали, чи це правда, що з 5 членів Краєвої Ради Промислових Відносин 2 члени були проти нового автомобільного кодексу, президент заявив, що про це можна переконатися хіба з протоколів Ради; коли ґазетярі хотіли побачити протоколи, показалося, що Рада протоколів не писала.

ХОЧУТЬ БІЛЬШОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ВЛАСНИКІВ ДОМІВ.

ВАШИНГТОН. — Адвокати Корпорації Позичок Для Власникіс Домів („Ейч-Ов-Ел-Сі") виробили плян нового закона, котрий має бути ухвалений конґресом, а котрий призначує на позички для власників домів на будову й направи домів півтретя міліярда долярів. Позички мають бути ґарантовані бондами. Гроші мають бути видані за один рік. Обчисляють, що в цей спосіб мають дістати допомогу 40,000 власників домів.

ПРЕЗИДЕНТ ПЛЯНУЄ НОВІ МОРСЬКІ ЗАКОНИ.

ВАШИНГТОН. — З Білого Дому заповідають, що президент подасть конґресови до двох тижнів новий рапорт про потреби нових морських законів. Ці пляни відносяться поперше до будови американської торговельної фльоти при допомозі державних субсидій та до заведення кращого безпеченства на морю.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ УРЯДОВЦІВ ЯК „ЧЕРВОНИХ".

ВАШИНГТОН. — На відбуваючійся тут „жіночій конференції для краєвої оборони" ухвалено резолюцію з домаганням до уряду відправити трох згаданих поіменно федеральних урядників за те, що, мовляв, вони комуністи. Що вони комуністи, резолюція доказує тим, що вони давали жертви на комуністичні цілі.

З тих трох урядовців один, Роберт Маршел, котрий є директором лісового відділу бюра для індіянських справ у департаменті внутрішних справ, заявив, що він давав на згадані в резолюції цілі, але ті цілі не є комуністичні. Ґарднер Джексон, один з адвокатів Дивізії Консументів в „адміністрації рільничого дострою"; заявив, що іншим людям засі до того, на що він дає жертви.

На „жіночій патріотичній конференції" говорив між іншими бесідниками о. Едмунд А. Волш, віцепрезидент Джорджтавнського університету, і остерігав жінки перед „напасливим і фальшивим патріотизмом", що доводить до „крайного патріотизму", який є певного роду меґальоманією, що нині захопила цілий ряд народів.

З ПРОЦЕСУ ГАВПТМАНА.

ФЛЕМИНҐТОН (Ню Джерзі). — Один з відводових свідків заявив, що дня 1 березня 1932 року, коли пропала дитина Линдберґів, він бачив, як до трамваю на 42-гій вулиці в Ню Йорку, приїхавши видно поромом з Ню Джерзі, всідали чоловік й жінка з дитиною. Чоловіка він тепер розпізнав з фотографії як Фіша, товариша Гавптмана, що помер у Німеччині, а жінку як служницю матери Линдберґової, Віолету Шарп, що потім поповнила самогубство. Під допитами прокуратора свідок ослабив значно свою певність, що це певно були ці люди.

Знавець письма Тендлі заявив, що він такий певний, що листів за викуп не писав Гавптман, як 8 урядових знавців письма були певні, що листи писав Гавптман. На його думку листи писав манькут, що хотів закрити свій почерк; Гавптман пише правою рукою.

КОМУНІСТИ ВБИЛИ АМЕРИКАНСЬКИХ МІЛІОНЕРІВ.

З Пекіну повідомляють, що китайські комуністи стяли кількох американських міліонерів, а їх тіла залишили непогребані на полі. Комуністи заявили, що це перший крок до акції, яка має на меті винищити всіх чужинців.

ЛЕТЮЧКИ ЗАМІСЦЬ СЕЛЕДЦІВ.

Поліція в Гродні придержала в ночі на вулиці віз, що віз чотири мішки з конюшиною і бочку, в якій, як казав візник, знаходилися селедці. В одному мішку і в бочці знайшли комуністичні відозви. В мешканні візника знайшли теж більшу скількість такої літератури.

СТРАХ ПЕРЕД ПОЧЕСТЯМИ.

У французькій місцевости Ліфре повісився дідич Діваль. Причина самогубства та, що поставили його на лісту кандидатів міської ради. Діваль ціле життя відчував панічний страх перед усякою ґромадською гідністю. Коли довідався, що сусіди хочуть його зробити радним, із розпуки відібрав собі життя.

РАДІОАКТИВНІСТЬ НАФТИ.

В радіольоґічнім інституті в Празі переведено цікаві радіоактивні поміри, яких предметом були нафтові джерела в Ґбелі на Словаччині. Досліди дали позитивний вислід, що буде цінним висновком щодо положення і походження нафти.

ТИГРОВИЙ ДВОБІЙ.

Підчас транспорту возами менажерії з двірця Риму до звіринця цього міста вибухла між тиграми страшна боротьба. Не вважаючи на всі зусилля сторожі, тигр-цар роздер на шматки свого товариша бенґальської породи.

РІКИ РОЗТОПЛЕНОГО ОЛОВА ПЛИВУТЬ НА МЕРКУРІЮ

Меркурій — це одна з планет, подруга нашої Землі. Це заразом найменша планета; він шіснацять разів менший від нашої Землі (отже трохи більший від місяця). Меркурій є в найближчому сусідстві сонця, що віддалене „ледви" 56 міліонів кільометрів. Така „мала" віддаль від сонця впливає на те, що один рік на Меркурі треває всього-на-всього два місяці й 19 наших днів.

З причини малих розмірів Меркурія нема там атмосфери. Подібно, як Земля „тримає" місяць, так Сонце „триме" Меркурія. Не диво, що там мусять існувати дуже високі температури.

Коли наш місяць, що віддалений 150 міл. км. від сонця, розгрівається його промінями до 120 ступнів Цельзія — тоді не дивота, що Меркурій розгрівається на 350 ступнів Цельзія вище нулі! В такій теплоті випарують усі плини! Якщо й на Меркурію існують ріки, то хіба пливе у них розтоплене олово!

В такій високій температурі нема що й думати про будьяке життя. Тому й усі додумуються, що Меркурій зовсім мертвий. Може колись, за кілька біліонів літ, зацвите там перша квітка...

Та тоді не буде ні нас, ні будьякого життя на нашій землі.

ОШУКАЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКУ ТОРГОВЕЛЬНУ МІСІЮ У ВАРШАВІ.

Купці Давид Вільденбавм, Абе Зискінд і Меч. Майснер основували торговельну спілку „Нафхем" і взяли від варшавської торговельної місії товарів більше як на міліон злотих. Заплатили векслями із фальшованими підписами, або що їх підписали прошаки за заплатою 50 сот. Товари купці продали зараз за готівку нижче ринкових цін. Поліція повела слідство та арештувала лише Вільденбавма; Майснера не можуть арештувати, бо він тяжко хорий, тому при його ліжку сидить поліцай, а Зискінд утік до Данціґу.

НЕВДАЛА ВТЕЧА З ВЯЗНИЦІ.

У вязниці в Ряшеві знаходиться голосний бандит Мачуґа, засуджений недавно на кару смерти за ґрабіжницькі вбивства. Сидів закований з двома іншими вязнями. Другого дня латинського Різдва вони розкулися й кинулися на вязничного дозорця, якого звабили до келії. Тимчасом скористав з цього Мачуґа, вбіг крізь коридор до мешкання начальника вязниці, відчинив вікно і вискочив з першого поверху на подвіря. Звідсіль виліз швидко на високий вязничний мур і, скочивши на вулицю побіг у сторону міста. Коли з вул. Підзамче хотів дістатися через пліт на вул. Крашевського, дігнав його вязничний сторож і, стріливши з револьвера, ранив його в руку. Тоді Маґуґа скрутив до недалекого дому, видушив шибу до пивниці і хотів там сховатися. Одначе тут дігнав його другий вязничний сторож і вистрілом з револьвера ранив його тяжко в живіт. Мачуґа впав на землю і, стогнучи, просив, щоб його добили. Його перевели до вязничного шпиталю, де заопікувалися ним лікарі. Це вже друга втеча Мачуґи з ряшівської вязниці. Тому рік він утік щасливіше і, будучи на волі до листопада м. р., допустився ріжних нових злочинів.

ДУШОГУБСТВО.

В Красові біля Львова нічю застрілено 31-літнього селянина Пилипа Тібеля. Вбивник стрілив до Тібеля крізь вікно з кріса. Як підозрілого в убивстві арештували 21-літнього Василя Садовського, що допустився вбивства тому, що Тібель не хотів оженитися з його сестрою.

ВІДТЯВ ДИТИНІ РУКИ.

В Броварках під Лодзею склалася жахлива подія. Владислав Дельонжка продав на ярмарку дві корови та свині і приніс до дому коло 500 зл. банкнотами, які положив на столі в хаті і пішов випрягти коні від воза. Тимчасом 3-літній син його, Стась, взяв до рук образки, яких ніколи не бачив, почав дерти на паски і палити. Коли майже всі гроші були знищені, вернувся батько і, бачучи, що зробив його син, закричав несамовито і вхопивши сокиру, обтяв дитині обі руки повище ліктів. На крик дитини надбігла мати і коли вона станула в обороні дитини, Дельонжка розбив їй сокирою голову. Надбігли сусіди і придержали батька, якого відставили до заведення божевільних. Дитина вмерла до кількох годин, а Дельонжкову відставили в тяжкому стані до шпиталю.

СТРІЛИ В БОЖНИЦІ В БОГОРОДЧАНАХ.

Два богородчанські купці, Давид Фріш і Пінкас Кац, посварилися в божниці. Підчас сварки Фріш добув револьвер і вистрілив у сторону Каца, однак не ранив його. На гук стрілу в божниці повстала паніка. По якімсь часі вдалося приявним у божниці Жидам відобрати Фрішови револьвер.

НЕПЕРЕВІРЕНА СТАТИСТИКА.

Советська преса розписалася на днях про т. зв. советську Україну у звязку з 15-ми роковинами її загарбання та крилучення до СССР. При тій нагоді згадує теж про жидівські погроми на Україні. Президент т. зв. української републики, Гр. Петровський, пише в „Ізвестіях", що білоґвардійці спеціялізувалися в уладжуванні жидівських погромів. В часі від 1917 до кінця 1921 р. було по містах і містечках на Україні 1,295 погромів, з яких 226 приписано армії Денікіна, 206 (?) Петлюри (?) і 834 всяким ватагам. В тім часі вбито на Україні 100,000 Жидів. Забув бідняга, що найбільше погромів робили большевики, які теж найбільше хрещеного і нехрещеного люду виправили на той світ.

СМЕРТЬ ГОДИННИКІВ.

Окрасою палати французьких королів у Фонтенебльо були 500 роковик годинників. Що 60 мінут нагадував їхній хор про старі, добрі часи, коли то в мурах Фонтенебльо жили могутні королі, горді князі й гарні княжни. Тепер усі годинники замовкли. Париський маґістрат не є всилі оплачувати окремого урядовця, що дотепер накручував і реґулював 500 годинників палати у Фонтенебльо.

ЗАВАЛИВСЯ МІСТ НА РІЦІ.

Нововибудований міст на ріці Арно в Італії завалився. На щастя обійшлося без жертов у людях. На місце випадку прибули негайно численні відділи пожежної сторожі.

БУДОВА ЛЮДОВИХ ДОМІВ І КАПЛИЦЬ У ЗБОРІВЩИНІ.

У Зборові був зїзд презесів і віцепрезесів будови людових домів і каплиць. Повітовий староста Коцул сказав, що під теперішню пору є в кураторії будови людових домів 32 подання льокальних комітетів у справі помочі для будови людових домів. Зїзд ухвалив щоб кураторія будови домів і каплиць піддержала старання 14 комітетів.

НАЙБАГАТША ДИТИНА НА СВІТІ.

В родині нізама Гейдарабада, одного з найбагатших монархів Індії, що оженився з донькою бувшого турецького султана Абдул-Гаміда, вродився син. Це найбагатша родина на світі, бо їй припадає кілька міліонів фунтів стерлінґів, не рахуючи копалень золота Голконди і безчисленних земель. Покищо дитина ледви чи вдоволена зі свого положення. Згідно зі звичаєм, пеленки і білля наслідника гейдарабадського престолу зроблені з тяжкого золота. Як підросте, його відвезуть до Англії, до славної ітонської колеґії, де він змінить одіж на довгі штани і традиційний цилиндер ітонських учнів.

ВИСИЛАЮТЬ КУЛИКІВЦЯ І МАТЛУ НА СМЕРТЬ

ЛЬВІВ. — Польський апеляційний суд видав рішення в справі відклику проти присуду, яким засуджено на смерть Гриця Куликівця і Зенона Матлу, обвинувачених польською прокураторією за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів і вбивство поцілійного агента Я. Яцини в Жовкві. Відклик відкинено, а присуд смерти затверджено.

В СОВЄТАХ ГОВОРЯТЬ ПРО „ДЕМОКРАТІЮ".

МОСКВА (Росія). — В Большевії вже зачинають думати про таку страшну річ, якою є в очах комуністів слово „демократія". Хоч там цього слова в модернім значінню не вживають, то в проектах зміни конституції, які має предложити Центральний Комітет комуністичної партії, говориться про такі права ,які є практиковані в демократичних краях, а яких не признавано досі в Советах. Приміром замісць посереднього права голосування хочуть завести безпосереднє право. Далі: плянують зрівнати в правах сільське населення з міським. Кажеться, що вже знищено кулаків і селян перемінено на колхозників, а тимсамим перемінено їх на робітників, на таких самих, як ті, що працюють по фабриках. Досі по селах на 125,000 людности вибирано одного делеґата на Всесоюзний Конґрес Советів, а по містах припадав один делеґат на 25,000 мешканців А тепер хочуть це вирівнати. Далі плянується ще введення тайного голосування, а не так, як було досі що голосовано через піднесення рук.

Якщо тільки партія предложить ті проєкти, нема найменшого сумніву, що вони будуть конґресом приняті.

НАСТУПНИКИ КІРОВА І КВІБИШЕВА.

МОСКВА. — На місце вбитого Кірова й померлого Квібишева центральний комітет комуністичної партії назначив до Політичного Бюра Анастаса Івановича Мікояна, років 40, і Власа Якубовича Чубаря, років 44. Політичне Бюро це тіло, яке властиво править Советами, якщо узнається там якусь владу поза владою диктатора Сталіна. Мікоян є Грузин і близький свояк Сталіна. Належить до старих революціонерів. Чубар походить з України і є тепер заступником президента Ради Народніх Комісарів.

НЕ ВСТАЛИ ПІДЧАС СПІВАННЯ „ІНТЕРНАЦІОНАЛУ".

МОСКВА. — Делеґати Всесоюзного Конґресу Советів озлоблені тим, що підчас співання Інтернаціоналу не встали з місць диплоьматичні представники Польщі й Німеччини. Пісню співано при відкриттю конґресу, а згадані представники сиділи в диплоьматичних льожах.

НІМЦІ ПРО СОВЄТИ І ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

БЕРЛІН. — У німецьких урядових колах рахуються з тим, що ніяк не прийде до згоди між Злученими Державами і Советами. А не прийде тому, що Совєти не згодяться платити довгів. А не згодяться, бо заключили з Францією тайний договір, яким зобовязалися поступати в справі сплати довгів Америці разом з цілою Европою, творячи з нею „солідний фронт".

ҐРІН УВІЙДЕ ДО БЮРА ПРАЦІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — До головного уряду Міжнародного Бюра Праці, який має 8 членів належатиме теж як американський заступник Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці.

ПОЛЯ НЕҐРІ ВИПРАВДАНА.

БЕРЛІН. — Міністер пропаґанди, д-р Павло Ґебельс, заборонив виставляти в Німеччині фільми, на яких виступає Поля Неґрі, за те, що вона нібито відносилася ворожо проти Німеччини, та що походить з жидівського роду. В те вмішалися: сам Гітлер і польський амбасадор. І по 10 днях доходжень заборону знесено і проголошено, що артистка є „арійського" походження, бо є Полькою, та подано, що вона теж не була ніяким ворогом Німеччини.

ПІРАТИ ЗАХОПИЛИ ЦІЛИЙ КОРАБЕЛЬ З 70 ДІТЬМИ.

ГОНҐКОНҐ (Китай). — Морські розбишаки, в числі близько тузина, ввійшли як пасажири на вантажний корабель „Тунґчов", що перевозив 70 американських і британських дітей, з якими було 5 учителів. В дорозі на морі пірати вбили офіцира, що держав варту, а машиніста важко ранили. Потім зігнали пасажирів і дітей до кімнат і там їх позамикали і держали три дні. Але не робили їм ніяких пакостей, а тільки ограбили їх зі всього, що вони мали з собою. Як корабель не прибув до пристані на час, вислано воєнні кораблі й літаки в пошукуванню його. Пірати перемалювали назву корабля, вписавши на нім японську назву „Тао Мару". Та як побачили, що за ними слідить британська армія покинули корабель і подалися на сушу, забравши з собою як закладників команданта корабля й оператора бездротним телеграфом. Та тих двох забрано потім назад на корабель, а пірати зникли.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ЗА ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

У своїм недавнім посланію до конґресу президент Рузвелт підчеркнув потребу ухвалення в конґресі відповідного закона про обезпечення проти безробіття. Сама собою думка ця замітна вже тим, що отсе президент Злучених Держав уважає за потрібне підчеркнути потребу того, що ще пару років тому вважалося в американськім життю доказом радикалізму.

Подруге, думка президента замітна своїм змістом, себто тим пляном, який президент пропонує для розвязки завдання. Отже в грубих рисах цей плян зводиться до того, що президент думає зложити обовязок переведення цього епохального закона на поодинокі стейти. Федеральний уряд мав би бути менше-більше чимось у роді скарбника, себто давати відповідну фінансову допомогу стейтовим плянам обезпечення проти безробіття.

На оборону свого пляну федеральний уряд каже, що справа обезпечення проти безробіття по своїй натурі це справа поодиноких стейтів. Най кождий стейт заводить собі у цій справі такий закон, який йому підходить. З ріжнородности законів, що з цього виникне, каже уряд, така користь, що Америка буде мати велику ріжнородність досвіду. Будемо пробувати кілька плянів нараз. Будемо практично знати за якийсь час, котрий плян найкращий.

Американські ґазети подали до найменшого слівця промову президента, але багато з них не подали потім того, що про це сказала Американська Федерація Праці. Її представник сказав перед конґресовим комітетом, що плян федерального уряду зложити справу на стейти не має розумної основи. Проблєма безробіття не стейтова справа, а краєва. Робітники в Америці переїжджають часто з одного стейту до другого. Переносять теж підприємства, фабрики, ринки збуту. Отже й допомога для безробітних повинна бути орґанізована не відповідно до стейтів, а на основах цілого краю.

Порушена юніями справа справді немалої практичної ваги. Що буде варта обезпечення проти безробіття для робітника, котрий нині працює в однім стейті, а завтра в іншім? Що буде варта обезпечення для робітника, котрий працює в підприємстві, що нині має свою фабрику в Ню Йорку, а завтра перенесе її до Ню Джерзі або Верджінії?

Робітничі орґанізації зовсім слушно закликають виборців натискати на уряд і конґрес, щоб не спихали справи на стейти, а щоб зробили одну реформу на всю Америку.

КАЦАПСЬКА „ПОБІДА" І КАЦАПСЬКЕ ХРУНІВСТВО

(Оригінальний допис з Галичини).

III.

Папський делеґат чи візитатор вислухував в справі Лемківщини обидві сторони: приймав українські й кацапські делеґації, а в одній з кацапських був навіть — комуніст. Та на ділі справу вирішено у Варшаві й заки папський делеґат вернувся до Риму, прийшло звідтам іменування о. Масцюха на апостольського адміністратора для Лемківщини.

Кацапська партія (а радше група, що себе партією називає) Ґули і товаришів використала це іменування спеціяльно для заманіфестування свого хрунівства та позискання цим ласки у польських верхівках. І так та **„руска селяньска орґанізація"** скликала на латинське Рiздво до Львова свій „зїзд", і той зїзд ухвалив те, що нашим кацапам було потрібне. „Курєрок" пише, що було „кількасет делєґатуф старорускіх", — але українські обсерватори кажуть, що збори ці були нечисленні, хоч польська влада знизила делеґатам кошти їзди залізницею на 50%. — Послухаймож важніших ухвал цього „зїзду". І так:

„Зїзд стверджує, що зібрані яко льояльні горожани польської держави хотять і будуть співпрацювати з братним славянським польським народом і його урядом для спільного добра обидвох народів і спільної держави в надії, що справедливі постуляти зістануть узгляднені.

„Зїзд витає іменування руского апостольського адміністратора на Лемківщині і висказує подяку як апостольській столиці так і урядови.

„Рівночасно домагається установлення при адміністратурі окремої консисторії і духовної семинарії.

„Зїзд домагається іменування такого самого **окремого епископа** з консисторією та духовною семинарією **для парохій позісталої частини Галичини,** котрої населення не годиться з теперішньою українізаторською політикою церковних властей.

„Зїзд осуджує продаж більшої частини церковних ґрунтів греко-католицькими епископами та ужиття грошей, позисканих з продажу тих ґрунтів, на партійні українські цілі, як нпр. на видавання часописів, що ширять незгоду серед рускої людности Галичини.

„Зїзд протестує дальше проти самовільного стягання зі священичих платень значних сум на ріжнородні партійні українські цілі, як нпр. на пренумерату українських ґазет і т. інше.

„Зїзд домагається обсадження одної з львівських державних номінально руских ґімназій — руками вчителями, щоби рускі мешканці Галичини мали бодай одну середню школу, в котрій молодіж виховуваноб у рускім дусі на льояльних горожан держави і молодіж не булаб наражувана на шкідливий вплив української аґітації".

В тих кацапських резолюціях можна відріжнити три роди: хрунівський, комічний і — на жаль — також слушний. — Перший впадає відразу в очі, другий — це жадання окремого епископа для „Русинів" та окремої ґімназії для їх „младенцев". Та не подають ці кацапські політики способу, як відріжнити „Русинів" від „Українців", коли одні і другі говорять тою самою мовою і є навіть тої самої віри (не так як у Сербів і Хорватів, у котрих бодай віра інша). — Така сама трудність заходила би і з тою спеціяльною „русинскою" ґімназією. Якою мовою там учили би? Чейже не російською, коли теперішні кацапи вже вирікаються навіть другого „с" у слові „руский". — І якою мовою мають бути друковані підручники для цеї ґімназії?

Все те є очевидним абсурдом, „ухваленим" лише для демонстрації проти тих, які не цураються свого і не стають на службу у чужих, та щоби тим чужим достарчити арґументів для боротьби з українським народом та для його ослаблювання.

Однакож у наведених повище резолюціях знаходимо дещо і слушного: є це протест проти продавання епископами церковних ґрунтів по наших селах, в ціли набуття гроша для підпирання своїх власних, клерикальних часописів. Сказав би дехто: та чейже ті ґрунта продається передовсім селянам, отже що тут злого?

Щодо цього — ні. Але за тим розпродажем криється що інше. Хочеться тим робом позбавити священиків відповідних доходів, потрібних для удержання родини, щоби тим способом лекше узасаднити потребу целібату. А целібату хочеться не тільки Римови, але й Варшаві, бо целібат ослаблює приріст української інтеліґенції. Нові шкільні закони в Польщі роблять майже неможливим селянинови допровадити хочби лиш одного сина до високої школи.

Колиж тепер ще й целібат зробить неможливим доплив до високих шкіл української молоді зі священичих родин — то цим думають Поляки осягнути давню свою ціль, щоби так, як за шляхотської Польщі — полишилися лише: **хлоп і пан.**

Та кацапи, хоч є засадничо противні целібату, то таки не стало їм відваги всадити між свої резолюції протесту проти целібату. Деж би вони посміли противитися Варшаві!

Радісний усміх кацапський причини цеї „побіди" дуже якось при тім всім — подобає на той „сміх на кутні зуби", що його так називав наш незабутній Лесь Мартович. І се внутрішнє невдоволення найліпше відбилося в статті якогось „Обсерватора", поміщеній у вільненськім російськім щоденнику „Русское Слово". Він дуже добре орієнтується в ситуації і признає, що та лемківська апостольська адміністрація буде грати **„незавидну ролю знаряддя** для насадження лемквіського сепаратизму, котрий збираються протиставити як русскому так і українському рухови, щоби таким способом причинятися до **польонізації Лемківщини** і до її злиття з краківською областю". „В таких обставинах — пише дальше „Обсерватор" — русскі уніяти мають лиш дві можливости: добитися розділу уніятської церкви на русску й українську, або перейти на інше віроісповідання. Та ба! обі ті можливости теоретичні, але не практичні. Русскі уніяти шукають заспокоєння своїх національних потреб у церкві, а цього не може їм дати ні нинішня православна церква в Польщі (внаслідок польонізації, ширеної митрополитом Денисом. — Ю. Г.), ні та русинсько-лемківська уніятська церква, що її установлення відповідає інтересам вирішального політичного чинника (польського уряду. — Ю. Г.). „Обсерватор" каже, що в галицько-русскій уніятській суспільности піднявся крик розпуки: **„Піддаймося юрисдикції римо-католицького епископа** та скиньмо українське ярмо!" Одначе він признає, що „такий крок мав би катастрофальні наслідки в національному відношенню, і тих, що його зробилиб — компромітував би в очах народу, що бачив би в тім відступство найгіршого роду". І тому звертається „Обсерватор" до своїх „русских уніятов" словами:

„Віруйте, як вам совість приказує, бережіть рідного обряду і традиції, але на церкву, яко на твердиню національного духа, не покладайтеся й охорони під національним оглядом в ній не шукайте, бо в недержавного народу при істнуючих нині умовинах кожда церква підлягає захопленню і нерідко стає кріпостю не для нього, а проти нього. **Оборони і захисту для своєї національности шукайте передовсім у власній національній свідомости і в своїм національно-культурнім розвитку.** Коли зужиєте в тім напрямі ту енерґію, котру ви витрачуєте на охоорну очевидно втрачених церковних позицій — ви напевно осягнете більше, хоч би вам як перешкоджували".

З нашого боку подамо таке:

Тяжким гріхом всіх наших українських партій було, що ми цілими десятками літ дозволяли лемківським „каштанам" ґаздувати на Лемківщині, немов на якім своїм виключнім загуминку.

Добре, що ми бодай тепер протверезились, пізнали свій тяжкий промах і взялися до роботи.

Виходить уже український **„Наш Лемко",** поширюється „Народна Справа" й інші українські часописи, закладається читальні і бібліотеки. В останні часі почали наші багатші люди в Галичині закуповувати за 400, 200, 100 злотих комплєти книжок „Червоної Калини" (один вартости $12) і призначувати їх для лемківських народніх бібліотек. А комплєти ті обіймають чудові оповідання і спомини про наші визвольні бої. Такі книжки надаються найкраще до **розбудження національної свідомости і гордости** між піддурюваними — кацапськими запроданцями-Лемками. Лемки, ставши свідомими Українцями, не дадуться ані спольонізувати ані обмосковити. Отже звертаємо увагу наших багатших земляків і наших товариств в Америці на той знаменитий спосіб ратування наших братів Лемків. Присилайте по $12 на адресу: „Червона Калина", Львів, ул. Зіморовича, ч. 20, і зазначте, що ті гроші призначені на комплети „Червоної Калини" для Лемківщини. А це видавництво вишле вже ті книжки в найбільше загрожені місця.

Юрій Горовенко.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ДІТИ ЦЕ ЕҐОЇСТИ.

На основі своїх розслідів над поведінкою 72 дітей у віці від 2 до 6 літ, котрі розтягалися на протяг двох літ, д-р Мейрі Шатук Фишер, учителька Інституту Дитячого Розвою при Вчительській Колеґії в Ню Йорку, прийшла до переконання, що в цьому віці діти це чисті й нефальшовані „еґоїсти".

Слово „еґоїст" походить з латинської мови. З неї воно принялося майже в кождій модерній мові. У латинській мові слово це походить від слова „еґо", що значить „я". Отже „еґоїст" це людина, що в кождій справі ставить на перше місце своє „я".

„ЕҐОЇЗМ" ПО УКРАЇНСЬКИ И „ЕҐОЇЗМ" ПО АНГЛІЙСЬКИ.

Та коли в українській мові це чуже слово з часом принято на означення дбання за власний інтерес, так, що „еґоїст" значить у нас стільки, що „себелюб", то в англійській мові слово „еґоїст" (та друге слово, з того самого жерела: „еґотист") набрало з н а ч і н н я людини, що в усіх справах думає передовсім про своє „я". Це людина, що всюди показує: ось то я. Це **Я** подумав. Це **Я** постарався. Це **Я** таке вигадав. Це **Я,** а не ви, і не вони. Це **Я** перший таке...

„ЕҐОЇЗМ" ЯК ДОКАЗ БРАКУ ТОВАРИСЬКОСТИ.

Отже цей власне „еґоїзм" в англійськім значінню завважила д-р Мейрі Шатук Фишер у дітей у віці між 2 та 6 роками. В тому віці діти тільки думають за себе. В їх думках на першім місці стоїть їхнє „я". Вони на кождому кроці, в кождій справі підчеркують, що це так думаю „я", що це зробив „я", що цього хочу „я".

Не треба великої уяви, щоб собі представити, до чого такий натиск на своє „я" доводить. Коли таких „я" збереться багато, то вони розбивають товариське життя. Не можлива там спільна робота, не можлива спільна постанова, не можлива ні праця ні забава.

Та з часом ці малі люди власним досвідом доходять до розуміння цих злих наслідків свого „еґоїзму". І тоді на місце „я" появляється в їх мові „ми". Це вже знак, що діти починають розуміти суспільні громадянські потреби.

СТАРІ, ЩО ДО ТОГО НЕ ДОРОСЛИ.

Та відомо нам з досвіду, що є люди, які до цього не доросли. Є люди, які й посивіють, і полисіють, і над гробом стоять, а в кождій справі дивляться тільки за своє „я". Дехто й над гробом стоїть, а про „ми" й не думає. В кождій справі: це **Я.** Це **Я** подумав. Це **Я** подав гадку. Це **Я** почав. **Я** тільки можу показати, як це як слід зробити. Це **Я** один.

Як наш нарід знаменито таких людей характеризує: „Нема як **Я** й попова свиня".

Щоб не образити кого з живих, возьмім примір з мертвих. У році 1646-тім помер у Чернигові Кирило, архимандрит монастиря. На ті часи це був великий чоловік, але про нього ми нічого не зналиб, якби не те, що (саме в році своєї смерти) він видав книгу. Має вона наголовок: **Перло многоцінноє.** Вже з наголовку бачимо, яке то велике поняття мав цей чоловік про своє „Я". Щоб кому не видалося, що це йому тільки не хотячи вирвалось, то він пише в передмові до читачів цієї „Перли многоцінної", що це книга „презацна", що він постановив видати її „для високого богословского розума" й „для сладкоглаголивого риторского язика і поетичного художества". Автор напоминає читача, що він повинен приняти з пошаною „таковую працю трудную", бо „правдиве многими трудами тая книга свята взяла своє совершенство; а звлаща в поетицкім художестві богословская реч. І правда, латвійша просто писати, але під метрами бозкиї речі трудно і барзо трудно: тілько той тоє знает, хто того ремесла заживаєт".

Читаючи ці власні похвали автора, читач дивується нині: Скільки років має цей дідуган? Не років на своїх плечах, а років у своїм серці й голові? Ми знаємо, що десь між 2 та 6 роками, бо якби він мав понад 6 років, то знав би вже межі свого „я". А тут: і архимандрит монастиря, і автор книг, і старець над гробом, шанований за свій уряд, людина з великою владою над братією у своїм монастирі, — в своїм серці це ще дитина між 2 та 6 роками, котра кричить на ввесь світ, які то вона розуми поїла.

Нема то, як я й попова свиня.

В. Будзиновський.

ШЛЯХОЦЬКЕ УХО

(Історичне оповідання).

(10)

— Беру тебе за слово!

Ярунич сів на коня і поїхав на Шубин. Минув скрут до Латані і доїхав до коршми при дорозі. Коня присилив до стовпа перед коршмою, увійшов до середини і приказав дати собі меду. Жид приніс мід, поставив на столі і стоячи на боці, призирався гостеві. Нарешті спитав:

— Пан ротмістр з далекої дороги, як вільно спитати?

Ярунич не відповів. По добрій хвилі Жид промовив покірно:

— Що я злого зробив, що пан гніваються на мене?

— Я? Або я знаю тебе, або чи чув що про тебе, щоби вже гніватися?

— Бо я питаю, дуже чемно і покірно питаю, та не чую відповіди.

— Ти якогось ротмістра питав. Я не ротмістр.

— Вибачайте, що я не визнаюся. Може обершт?

— Я звичайний собі ляйтнант шляхоцьких драґонів.

— Чи вільно спитати, куди рота йде?

— Іде до Могилева, з Могилева піде далі. Я випередив роту, щоби десь по дорозі знайти нічліг. До тебе поступив, бо побачив, що коло твоєї коршми є просторі шопи.

Жида напав жах. Він знав, що кождий постій польського війська, королівського чи панської міліції, є знищенням. Жид загадав ту небезпеку перекинути на панський двір і на хлопів Шубина. Він відповів:

— Мої шопи не пригожі на нічліг для війська. Коршма мала, помістить щонайбільше офіцирів. І то буде їм дуже тісно.

— Нема ради. Ліпше у вас, як під голим небом в чистім полі.

— Зараз видко, що ясновельможний пан ляйтнант сторонський, коли не знають, що зараз недалеко звідси панський двір і село. Там військо буде мати не лиш вигідний нічліг під перинами. Там є на заріз велика сила биків, баранів, курей, качок, гусей, індиків, всякої всячини...

Ярунич будьтоби здивувався, чуючи, що тут є якесь село, якийсь двір, і сказав:

— То хбіа десь дуже далеко, пару годин їзди? Військо вже перетомлене і коні знесилені.

— Далеко? Двір в Шубині дуже близько звідси, — запевняв Жид. — Як військо буде мати силу заїхати до мене, то й до пана Стернецького заїде.

— До якого пана Стернецького? — спитав здивований офіцир. — В Шубині паном пан Шубинський.

— Був ним. Вчора Шубин і Латаню в посідання взяв пан Лемпільський.

— Шубинський продав?

— Скажу панови ляйтнантови з кінця. То було так. Шубинський замолоду був гуляка і наробив багато довгів. Вірителі довгий час були терпеливі, та збанок до часу воду носить. Вірителям став рватися терпець. Щоби не влізли на його маєтки, Шубинський обіцяв дати свою доньку Лемпіцькому зпід Берестя і дуже дешево продав йому оба села. Лемпіцький вписав контракт в своїм, від нас дуже далекім ґроді. Колиж тепер вірителі Шубинського стали відгрожуватися, що підуть до суду, панна Шубинська і Лемпіцький звінчалися. Додатково Лемпіцький вписав контракт в нашім ґроді. Се сталося передвчора. Двір і все те, що в двори, вже власність Лемпіцького.

— Чи ти, Жиде, не брешеш?! — гукнув Ярунич.

Жид жахнувся і підскочив. Аж по хвили, глянувши у вікно, сказав:

— Ось з Шубина їдуть якісь люди. Спитайте їх.

Ярунич вийшов з коршми. Коли від села надіхала фіра з двома хлопами, підвів руку догори і крикнув „гов!"

По шкірах хлопів мороз пройшов. Не сумнівалися, що офіцир хоче взяти бодай одного коня.

— Втікай! — шепнув той, що сидів позаду.

Візник смагнув коні батогом. Вони стали гнати так, що пішки й найліпший біґун не переймив би їх. Та Ярунич заявся використати нагоду. Скочив на свого коня і пустився чвалом здоганяти. Коли господар озирнувся і побачив се, крикнув до візника:

— Стань! Не втечемо, бо сучий син на кони. Може йому наші коні не потрібні, бо має свого?

Візник зупинив коні. За хвилину Ярунич був коло воза.

— Чого втікаєте, дурні?! — крикнув. — Чи я подобаю на опришка? Ви з Шубина?

— Та з Шубина, — відповів господар.

— Який у вас пан, — питав Ярунич далі.

— Котрий?

— Як то, котрий! Ваш дідич.

— Ще не знаємо, пане оберштер.

— Свого пана не знаєте?

— Пан оберштер питали, який той наш пан. Який він, ще годі знати. Старий не був добрий. Сказать би, то був скажений пес. Молодий пан ще не мав коли показати, який він.

— То у вас настав новий пан? Як зветься?

— Та настав новий. Від вчора. Як він пишеться, не скажу. Старий пишеться від нашого села: Шубинський.

— Новий пан купив село від Шубинського?

— Каже, що купив оба села. Та то, прошу пана оберштера, зять старого пана...

— Жид сказав правду, — погадав Ярунич. — Заїзд на Шубинського вже спізнений. Законно він голопятник, жиє на ласкавім хлібі своєї доньки і свого зятя.

Щоби непотрібно не тратити часу, Ярунич сказав до хлопів „їдьте з Богом!" і сам до Жида вже не вертався. Почвалав назад до Райфурів. Коли доїздив до двора, з двора виїздив гайдук.

(Далі буде).

КОГО ВБИВАЮТЬ?

До останніх жертв, які понесла Україна під Советами, належать три молоді поети: Григорій Косинка, Дмитро Фальківський і Олекса Влизько. Когож це Москва розстріляла? Ось короткі життеписи розстріляних:

Григорій Косинка народився 17-го листопада 1899 р. в селі Щербанівці. Походив з бідної селянської родини. Змалку ходив на поденщину по панських дворах. Працював у григорівській цукроварні. Самотужки вчився письменности. Служив в армії. Брав участь у боях. Не скінчив вищої школи через матеріяльні злидні. Зачав писати літературні твори в 1919 р. в часописі „Боротьба".

Дмитро Фальківський роджений 1898 р. на Поліссі в бідняцькій сімї. Батько був робітником на цегольні. Ґімназії не скінчив через війну. Від 1920 до 1923 р. служив у Червоній Армії. В 1924 р. почав друкувати свої твори в журналах „Червоний Шлях", „Життя і революція" й інших.

Олекса Влизько родився в 1908 році. Належав до совєтської літературної орґанізації „Молодняк" та „Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників".

Всі три — це комуністичні письменники. До тих, що їх ще не вбито, належить галицький письменник Антін Крушельницький, що сидить тепер у тюрмі. Обидвох його синів, як відомо, розстріляно, а батько жде ще на присуд. Крушельницький відомий з того, що в Галичині ширив радянофільство, виправдуючи у всім політику Совєтів на Україні.

Ця траґедія з отими вбивствами є дуже глибока. Бож тут іде не тільки про смерть одиниць, а про смерть цілої української літератури і науки на Україні під Советами. Все українське письменство вважає Москва контрреволюційним. Тому вона розвинула на Україні систему денунціонування. Один письменник доносить на одного й так один за одним ідуть в тюрму, на Сибір, Соловки чи під розстріл. Про це пише Василь Сімович у журналі „На зустріч" ось що:

„На Україні тепер денунціює один на одного. Денунціює за те, що, мовляв, той і той письменник виводить якусь постать із націоналістичним „ухилом", отже він націоналіст. Але це нікого спасти не може. Вчора Антін Крушельницький у товаристві Микитенка, Кулика і інших, із ласки Щупака чистих ленінців, засуджували давнього комуніста, талановитого поета Сюсюру — а сьогодні А. Крушельницький попадає під суд. Йому з ласки життя покищо дарують. Зате синів розстрілюють, а його залишають у страшних муках серед непевности, що з ним буде.... Чисто джінґісханська стика, збудована на ясній системі — вбивати і нищити все, що українське, при допомозі самих таки Українців. Страшна траґедія українського письменства в УССР. Зате большевицька лінія тут зовсім ясна".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. П., Бруклин, Н. Й. — Якби Ви подали опис якоїсь старої мапи, де зазначена Україна, подаючи заразом вік мапи, то це булоб важніше. Старих мап є всюди повно.

Н. К., Ню Йорк, Н. Й. — Збірок на ті цілі не оголошуємо. Не тому, щоб ми були проти тих збірок, але з інших причин, про які вже нераз була мова.

М. Ф., Ембрідж, Па. — Тепер по цілій Америці йде тасама акція.

А. Д., Спрінґ Велей, Н. Й. — Синя нагорі, жовта внизу.

Д-р Г. Г. Скегар, (Шікаґо, Ілл.)

РІЖНІ ДИВА НА СВІТІ

Часть II.

Перша часть ріжних див на світі була друкована 14 травня 1934 р. Тодішні матеріяли я взяв із наукових записок, а теперішні взяв з наукового збірника за 1934 рік. Зазначую це тому, щоб читачі пізнали, що за один рік зарекордовано більше див ніж за останніх 100 років.

До найбільших див на світі, зарекордованих у 1934 р., зачисляють це, що пані Діонне з Онтаріо в Канаді породила нараз пятеро дітей, всі дівчата, і всі жиють та нормально ростуть.

Колись у Денвер, Колорадо, був кравець, що міг засилити 18 ниток в одно ушко звичайної голки до шиття. Тепер маємо акторку Полі Волтерс, що засилити в таке саме ушко 172 нитки.

Недавно відбувся конкурс на найпоганішого чоловіка на світі. Ця честь припала Томі Річардсонови з Англії, але тепер знайдено ще поганішого чоловіка, яким є Майк Буч з Голівуд, Каліфорнія. Буч має „ґумове лице", яке він може натягнути або викрутити, а спідною губою може він обтерти піт з чола. Але Буч має конкурента, в особі С. Ф. Шафорда із Фаєтвіл, Н. Каролайна, який хоче піти перед суддів та доказати, що він найпоганіший на світі.

Найкращою дівчиною на світі була в 1934 р. панна Естер Тойвонен з Фінляндії, яку вибрано королевою красавиць на конвенції в Гейстінґ, Анґлія.

Нельсон Майнер, 13 літ, з Робінсон, Ілл., має найбільше веснянкувате лице, бо начислив 2,666 веснянок. У Росії знайдено хлопця, що має поверх 3 тисячі веснянок, однак урядово цього ще не провірено.

У Меса, Арізона, знайдено жінку (пані Лідія Бейлий), що може на віддаль 45 стіп кинути качалку (rolling-pin) та кождий раз поцілити фіґуру (випханий міх соломою) у голову. Знов пані І. Ст. Клир з Мюлшу, Тексас, може кинути тачалку 118½ стіп далеко, а ринкою 121½ стіп. У Маямі, Флорида, є жінка Д. Китті, яка важить 715 фунтів, є предсідницею Клюбу Кидання Тачалкою і сама дуже добре кидає кухонним начинням.

Д-р Г. Ф. Геґті з Белойт, Вискансін, зробив свому 8-місячному синови штучні зуби (плиту), бо хлопець не мав чим їсти.

Судді краси узнали, що панна Доріс Брук, 19 літ, з Беверлі Гілс, Каліфорнія, має найкращі ноги.

Панну Лорейн Дженінґ, літ 22, з Елвуд, Ілл., узнано за королеву доєння коров, бо за 3 мінути надоїла вона 10 кварт молока (вага поверх 22 фунти).

На Світовій Виставі в Шікаґо в 1934 р. оголошено конкурс на кликання свиней з поля до дому (як це роблять на фармах). Зпоміж усіх найголосніше кликала свиней пані Чарлз Гейз з Алфа, Ілл. До клику вжито слова „сууї", бо це є одиноке слово, що його свині розуміють та біжать з поля домів.

До великих їдунів у 1934 р. належав Й. Ватсон з Блекстон, Масс., що зїв 60 яєць за пів години (із цього були 13 яєць зварені на твердо, 19 на мягко, а з 28 яєць зроблено яєшницю), а другий був А. Кармаліка з Отави, Ілл., який зїв 104 пампушки (doughnuts) за 1 годину і 8 мінут, а притім випив 1/4 ґальона води. Жаден з їдунів не був хорий по такім обіді.

А. М. Турнер у Вімблидон, Анґлія, має найбільшого кота на світі. Кіт є 33 цалі довгий і важить 35 фунтів. За один раз кіт зїдає 1 фунт волового мяса і ¼ фунта печінки.

В. О. Рід з Фресно, Каліфорнія, має велику природню відпорність на укушення їдовитої гадини. Він дав себе покусати 119 разів ріжному гаддю і ані один раз не захорував.

Ворин Свінґл із двома синами з Равндап, Монтана, убив за один раз 128 тарахківців (rattlesnakes).

Биллі Найгарт, літ 18, з Белейр, Огайо, має найкрихкіші кости, бо дотепер він уже мав поломані руки і ноги 63 рази.

На великій параді у Себастополю, Каліфорнія, вживано скрипки, яка є 14 стіп довга.

Геррі Мавнт, у Ню Бритен, Конетикот, зробив кишеньковий ножик, який є 6 стіп і 7 цалів довгий, а важить 49 фунтів.

Г. Г. Райт, професор вищої школи в Юстон, Тексас, зробив столик із 22,168 кавальчиків ріжнородного дерева. Довгі роки збирав ріжне дерево: дуб і тисина з Чорного Ліса з Німеччини, кедр з Лебанон, червоне дерево з Каліфорнії, біле дерево (клен) з Кани, дерево з вишні з Японії, чорне дерево з Бразилії і всі роди дерев, що ростуть у Злучених Державах. Зложення самих кавальчиків узяло йому 16 місяців. Столик вартує 1,000 долярів.

Леслі Адамс, з Бакінґем, Анґлія, зробив ціле мале село із коробок з сірників. До цього ужив він 4 міліони коробок. Ніхто не може відгадати, де Адамс дістав стільки коробок.

Професор П. Гіл з університету Джорджія хотів доказати, що „закон можливости" (the law of probability) все появляється по половині. Він узяв 100 центів з року 1919 і 100 центів з 1920 року та помішав їх, і вкинув до великої коробки. За кождим разом знов мішав, а потім витягав цента і нотував, з якого року був цей цент. Показалося, що із 100,000 (сто тисяч) разів, що він їх мішав, — професор витягнув цента з 1919 р. 49,855 разів, а 50,145 разів цента з 1920 р., отож ріжниця нерівности на сто тисяч разів була лише 290.

Норіс Келом, славний пливак, плив рікою Місісіппі з Каіро, Ілл., до Мемфіс, Теннесі — віддаль 225 миль — і ні разу не спочивав.

Панна Бі Коннор принесла на повітову виставу до Лос Анджелес літом 1934 р. китицю винограду, яка важила 112 фунтів.

А. А. Террі з Кушінґ, Оклагома, виплекав у свому городі білу редькву (radish), яка була 16 цалів довга і важила 3 фунти. Д. Ламберт із Сан Франсіско виплекав гарбузи, поверх 5 стіп довгі. Г. Ф. Бризір з Сільвертон, Ореґон, знайшов гриба, що важив 23 фунти. Подорожуючи по ріжних стейтах, Бризір загубив свого пса. По трох місяцях пес прийшов до дому, зробивши 2,800 миль дороги. Подушечки на ногах пса були майже стерті аж до живого мяса.

Найтрудніша річ є присвоїти колібри (humming-birds), однак ця штука вповні вдалася Р. Аерови з Істонвіл, Колорадо. Аер терпеливо працював над цим 10 літ, поки ці пташки почали прилітати до нього та пити мід із рожі, яку він тримає в губах.

Рекорд безперервного читання біблії отримав проповідник І. В. Пітчер з Балтимор, Мериленд, бо при помочі своїх двох асистентів перечитав цілу біблію за 52 години і 25 мінут. А Ґ. В. Ґрін з Кензас Сіти, Мізурі, цілих 10 годин цитував важніші уступи з біблії дослівно без одної помилки.

Наймолодшою мамою в 1934 р. у Злучених Державах була 11-літня дівчина з Кодак, Тенесі, яка породила дівчинку 7½ фунта ваги. Сама мама важила 82 фунти і була менше як 5 стіп висока. Однак не є це рекорд цілого світа, бо такий рекорд стався у Делґі, Індія, де 7-літня дівчина породила 4-фунтову дитину (тут ужито цезарської операції) без ніякого злого наслідку для її здоровля.

За найбільшу дитину признано рекорд пані Т. Чарнокол з Честер, Па., бо по породі дочка її важила 18½ фунта (стільки повинна важити дитина по 6 місяцях). Зате пані М. А. Маліяро з Вустер, Масс., осягнула рекорд за породження 4 дітей (два рази близнята) в тімсамім році: в січні хлопця і дівчину, а в грудні також хлопця і дівчину. За найчисленнішу родину дамо признання пані А. Ровз з Ґрін, Мейн, яка на 96 році життя мала 39 правнуків.

До найнечесніших злодіїв належить той, що украв милиці (crutches) від каліки Берніс Маерс з Дженет, Па.

Чемпіоном робітником, що ніколи не робив, а брав платню по $2,475 річно, був І. Марфі у Ню Йорку, департамент публичних ярмарків, бо, як показав рекорд, він не вийшов в 1928 р. до праці 211 разів, у 1929 р. 300 разів, у 1930 р. 303 разів, у 1931 р. 290 разів, у 1932 р. 265 разів, у 1933 р. 261 разів, і ані одного дня не робив у 1934 р. а все брав платню. Коли його потягнено до відповідальности, боронився тим, що був хорий, однак ніколи не представляв медичного свідоцтва.

Р. В. Віндґем з Мілпорт, Алабама, носить тойсамий плащ 39 років, і каже, що є він добрий іще на 6 років.

Г. Л. Андрюс з Ню Вестмінстер, Брітіш Колюмбія, Канада, 6 літ, важить тепер 45 фунтів і може легко підняти догори чоловіка, що важить 207 фунтів.

Джін Візетелі Кокрейн з Ню Йорк Сіти, 5 літ, вже знає 8 тисяч слів і їх значіння. Друга дитина Сара Вілсон, літ 12, з Ґрей, Мейн, виграла у Вашинґтоні конкурс зі „спелінґ". Марія Лі Кіт, літ 13, з Ел Пасо, Тексас, виграла признання за найліпшу їзду на коні та за ловлення телят шнуром. Ще інша, 13-літня дівчина Тетті Сміт, з Ню Йорку, виграла чемпіонат від усіх хлопців у грі мармуровими кульками.

Пані Лула Карсон з Авлон, Каліфорнія, зловила на вудку 402-фунтового мечника (sword-fish) на острові Каталіна.

Панна Емілія Маршал з Мерісвіл, Кентокі, виграла премії на 30 курсах у стрілянню, не схибивши ні одного разу.

В. Куртін з Оконто Фолс, Вискансін, став чемпіоном за це, що на колісцятках (roller skates) перескочив через шнур 1,508 разів.

Джордж Йошіда, Японець з Ессекс, Конетикот, може вибрати з риби всі кости і риба буде виглядати ненарушена.

Сальваторе Вітале з Биверлі, Масс., був заарештований у 1934 році 94 рази.

Підро Кардозо з Буенос Айрес є такий товстий, що ніяк не може їхати пасажирським поїздом, бо не може влізтися дверми, тому їздить у товаровім ваґоні. Він важить 650 фунтів і має 30 літ.

Вільфред Гемфіл з Гаверґіл, Масс., зібрав 2½ міліона опасок, з 8,181 ріжнородних циґарів.

Анатоль Діблер, кат у Франції (той, що утинає голови засудженим на смерть ґільотиною), уступив зі своєї роботи, відтявши за час свого урядування 5,300 голов; за це Франція заплатила йому $149,512.

Є на світі такі люди, що продають свою кров по шпиталях малокровним пацієнтам. Віктор Пустарфі з Ню Йорку має таку кров, яка годиться майже з кождим пацієнтом та помагає йому. Дотепер він продав своєї крови 700 разів по 7 долярів за кождих 100 кубічних центиметрів — себто 1/5 із 1/8 ґальона, або 1/40 часть ґальона. Пустарфі важить тепер 180 фунтів і чується здоровим та щасливим.

Д-р Лакгарт-Мамеру з Анґлії оголосив, що 80 відсотків рака можна легко вигоїти, як пічнеться лікування у самих початках.

Д-р Ф. Лестер з Лондону, Анґлія, виграв на перегонах коней 20 тисяч долярів, але мусів стисло придержуватися пляну, який йому виготовив один лунатик з дому божевільних.

Т. Ф. Ленц з Вашинґтонського університету доказав, що кождий пятий із нас на протязі чотирох тижнів змінює свою думку і погляд на певні справи в життю. Ті, що не змінюють своїх поглядів, каже автор, не йдуть вперед, але взад.

Д-р Мони-Лессер з Ню Йорку доказав у 1934 р., що коли таранкуля (їдовитий павук) покусає прокаженого (ієрег), то пацієнт виздоровіє. Автор дальше двердить, що гадюча їдь з кобри лічить рака, а гадюча їдь з тарахкавця помагає на епілепсію. Дальше желятинова риба (jelly fish) є ліком на безсонність, а найліпшим ліком на гемофілію (hemophilia) є гадюча їдь з гадини вайпер (Russel's Viper). Колись за цей лік російський цар чи король Еспанії Альфонсо — були би дали великий маєток, одначе ніхто про це ще не знав.

Та вже найбільшим чемпіоном за 1934 р. є ніхто інший як капітан В. А. Томас з Джермантавн, Огайо, який учить у Мілітарнім Інституті в Маямі. Капітан Томас говорить по анґлійськи, еспанськи, німецьки, грецьки, французьки, жидівськи і латинськи. З наук може вчити: математику, біольоґію, хемію, фізику, історію і музику. Грає теж на пяні дуже добре, уміє шити, варити, прати, направляти годинники, малювати; тільки не вміє — танцювати.

Безпартійний часопис.

Як французький державник Мазаран (1602—1661) лежав на смертельній постелі, повідомила одна париська ґазета:

— Одна вістка каже, що кардинал Мазарен помер, інша, що він жиє. Ми не віримо обом вісткам.

Люіджі Антонелі.

ВІЗ ПАХУЧОГО СІНА

Приємно в місячну ніч їхати, поклавшись на возі із сіном. Віз, запряжений парою волів, помало хитається дорогою. Приємно мріяти в пахучому сіні.

Ліндоро лежав як довгий на возі та поглядав на зорі, що мерехтіли вгорі. Віжки заложив на вили, бо воли самі знали дорогу додому. Тому Ліндоро поглядав тихо-вдоволено на повний місяць, який, як відомо, нищить мушку в молодій фасолі. Ця думка дуже вдоволяла його.

Ліндоро вже на вісімнацятому році навчився дивитись понуро на світ, бо історія його родини була сумна. Його брата засудили були на сім літ тюрми.

Тому тиждень брат Джанлюка вернувся до дому до різницької крамниці, яку дістав у спадщині. Крамниця була на ринку. Як Джанлюка тут зявився, всі привиталися з ним. Самособою, не дуже то привітно, та й не дуже докірливо. Вірили, що він мусів убити свою жінку.

Лише в другій ятці, напроти, сиділи свояки вбитої та вдавали, нібито не бачать Джанлюки. Всі вони були різники. Були теж його ворогами, а один із них відомий завадіяка.

— Бережися перед тим великим псом, Джанаце! — сказала мати, обіймаючи його серед сліз. — Бережися його! (Джанацо то був брат убитої). Бережися його. Він походить із недоброго роду.

Джанлюка без словечка здвигнув плечима та зараз забрався до праці в ятці, начеб сім літ, що їх прожив у вязниці, нічого не змінили його звички.

Джанацо вдавав, нібито не бачить Джанлюки. Та, нібито рівнодушний, не відходив від дверей, жартував із собаками, так, що держав високо в повітрі кістку, а собаки мусіли скакати. То були великі собаки, що, вишкірюючи зуби, проковтували великі шматки сирого мяса, як їх було лише на хвилиночку відіпняти з ланцюга. Як вишкірювали зуби, то були похожі на свого пана, бо Джанацо мав здавна зоперовану губу так, що видно було ясна. Тому здавалося, нібито він усе сміється глумливо. І тоді, як пішла вістка, що швагер убив його сестру, він наче сміявся, коли всі заливалися сльозами. Хіба, як хто глянув йому в очі, зрозумів його біль, або краще: його лють. Зуби його вилискувалися в темряві. Вони сторожили в ночі, коли очі мав примкнені.

Самособою, він вдавав, нібито не бачить Джанлюки, що по протилежному боці працював у ятці. Дрочив собак воловим оком, що виплило, а побіч хиталося випатрошене теля.

— Бідна мама, — подумав Ліндоро на сіні на возі та уявляв собі цю старенькую жінку, загорнену в темну хустку, що вже зазнала стільки горя. Та в цю хвилину Ліндоро почувався майже щасливим. Розмріяно згадав молоді дівчата, що вчора помагали йому при киданні сіна на віз, як працював по тамтому боці на Кунетському горбі.

— Ліндоре, ти забираєш усю красу з горба. Щож ти нам лишиш?

Красу з горба. Гарне слово, як це вміють говорити селяни з його околиці. Молоді дівчата всі любили Ліндора, ріжно жартували з ним.

— А ти мені позичиш свого воза на весілля?

— Не можу. Не можу.

— Чомуж ні?

— На ньому це написано. Не бачиш? І справді на побічні воза був напис великими незугарними буквами, посеред ріжних яскраво-сорокатих прикрас:

Гей візок я маю, маю
Вигідний та красний,
Нікому не позичаю,
Бо він є мій власний.

Помало Ліндоро здрімався. Та звуки устної гармонійки пробудили його.

Ліндоро пізнав, що то грає Джанацо.

Що той собака ще тепер робить у полі? — подумав Ліндоро недовірчиво.

І справді вигинув Джанацо з видолинка. Він не був сам. Його молодший брат був із ним, а на плечах ніс тяжкий мішок. Як віз доїхав сюди, гармонійка затихла. Ліндоро зупинив воли, хоч сам не знав чому.

— Ліндоро! — кликнув Джанацо — маю до тебе просьбу!

І, не ждучи відповіди, говорив далі:

— Завези мені до дому ці два барани, що їх осьтут маю в мішку. Ми купили їх на ярмарку, та забавилися задовго на танцях, а то булиб могли поїхати додому стрийковим возом. Тепер уже пізно, а ми хотілиб іще трохи потанцювати. Можеш мясо оставити перед нашою хатою, або й перед твоєю, а я потім скажу забрати. Спасибі, Ліндоре, добраніч!

Заки ще Ліндоро міг відповісти, тамтой уже викинув мішок на віз, а Ліндоро тимчасом узяв за віжки.

Він і не глянув на обох хлопців, які для своєї вигоди позволили собі на таке. Абож то він був колинебудь чиїмнебудь наймитом? Хоч Ліндоро ледви глиннув, запримітив, як у темряві блиснули Джанацові зуби, наче в мерця.

Ліндоро подумав собі:

— Що скаже родина, як довідається, що ці собаки позволили собі кинути на його віз зарізаних баранів? — При цьому несміливо кинув оком на мішок і вже скортіло скинути його на дорогу. В цюж мить зпоза плота загавкав собака. Інший відповів йому гавканням із другого кінця. Нараз цей, що гавкав неводалеки, покинув обійстя, та пустився за возом. Запах мяса манив його. Сердитий Ліндоро підганяв воли. Голос гармонійки все більше затихав і пропав у далечі.

Ліндоро думав: — А то з мене раз! Я відразу не повинен був позволити йому. Чому я мовчав? Як вернуся до дому з Джанацовими баранами, то-то видивиться брат на мене. А мама?

Він знову побачив небіжку перед сходами хати. Лице жовте, як віск, чорне волосся розбурхане, а на голові рана, що обі родини на віки вчинила ворогами.

Заманені запахом сирого мяса, позбігалися й інші собаки та бігли за возом. Лише в найдальших обійстях лишилися кілька самітних собак. Їх гавкіт нісся серед ночі.

Чим ближче Ліндоро доїздив до села, тим більше лице його палало від сорому, що своїм смертельним ворогам зробив прислугу. Знову завісив віжки на рубель і знову поклався на мягке сіно, та передтим рукою відсунув мішок. При цьому завважав, що рука завалялася кровю. Також на сіні була кров. Прийшло йому на думку, що сіно зіпсується, як стече ще більше крови.

Лють схопила його. Навіщо це зробили його вориги? Чи хотіли поглузувати собі з нього? Та він їм відплатиться.

І він штовхнув сильно мішок і струтив із воза на дорогу.

Собаки, що бігли за возом, кинулися на мішок і стали роздирати його, а тимчасом Ліндоро поїхав далі. Воли ступали вже скорше, бо чули, що стайня недалеко.

Раз почулися якісь крики. Ліндорова мати стояла перед хатою; він пізнав її між юрбою по її чорній одежі.

— Ліндоро! Ліндоро! — кликала вона, витягнувши шию, наче шукала ще когось іншого, що повинен би бути на возі. Та коли побачила самого Ліндора, скрикнула розпучливо:

— Де брат, де брат?!

— Що, мамо? — якийсь страх здушив його за горло. Мерщій зіскочив із воза. Мати не відповідала. Бліда та зломана упала на сходи. Ліндоро стояв наче скаменілий. Очима водив по своїх руках, наче шукав якогось сліду.

Потім тупо глянув на сіно перед ворітьми, на білі воли, що непорушно й тихо стояли на дорозі.

(З італійської мови переклав М. Н.).

М. Костишин.

НЕ ХИЛЯЙ ЧОЛА ДОДОЛУ!

Не хиляй чола додолу,
Поки кров жива пливе;
Не пропаща наша доля!
Хоч панує в нас неволя,
Слава, слава ще живе!

Хоч момент страшний панує,
На те, брате, не зважай;
Не дивися, чи програєш,
Чи силою дорівнаєш,
В борні сміло поступай!

Не той в світі побіджає,
Що кориться і мовчить:
Тільки той, що силу мірить,
А в побіду завше вірить,
Той напевно побідить.

Глянь в бувальщину, минуле,
Від князів за ввесь той час:
Що на Вкраїні коїлось,
Скільки крови там розлилось,
А про волю дух не згас.

Скільки в ясирах пропало,
Що монгольський знищив хан;
А московські знов деспоти
Висилали на роботи,
Щоб слабить козацький стан.

Голод зжер дванацять тисяч
На роботах в каналах;
А пять тисяч трупом впали,
Перси в крові їх скупали
За Хвалинським у боях.

А де шляхта, ті панята,
Що з рабів строїли жарт?
Їх тиранства не померли,
Якто з Гонти шкіру здерли...
То скріпився пімсти гарт.

Хоч часи страшні там були,
Нарід чола підносив.
Хоч в темноті він родився,
Та як між нами зявився
Котляревський, дух ожив.

А по ньому Квітка, Куліш
І Шевченко, наш кобзар,
Оспівали часи тії
Про страшні, сумні події,
Що було мов за Хозар.

Хоч тюрмою їх карали,
Дух свобідний у них жив;
Звук їх, наче соловіїв,
Покріпляв нові надії
І момент мов приспішив.

Що полилась кров ріками,
Край звільнився від кайдан:
Настрічу нашої долі
Засвітило сонце волі,
Згинув кат, деспот, тиран

Та знать, воля не дозріла,
Бо всміхнулась лиш на час;
Знов нависли чорні хмари:
Вороги, немов отари,
Загостили знов до нас.

Розпочалися бенкети
Не на давній старий стиль:
Лиш способу добирали,
Що аж Гунів застидали!
Звірства виперлись на шпиль.

Сліплять, морять та катують,
Убивають, як собак;
Шибениці і тортури,
Аж тюремні стогнуть мури
Від бенкету розбишак.

. . . .

Чи нам руки опускати?
Чи все програне для нас?
Ні! Ще кат не вспіє того
Духа здавить в нас живого;
Ще зміниться і нам час!

Не питаймо, що стріне нас,
Чого ми ще доживем:
Ми в борні ступаймо вміло,
Чоло вгору держім сміло,
До мети! І ми дійдем!

Ще не сказала.

— Моя жінка говорить і говорить без упину. Ввесь день нічого, лише говорить.

— А про що говорить?

— Ще не сказала того.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕФІЯ, ПА.

Зі Свят-Вечора і забави на Рідну Школу й інвалідів.

Заходом тов. Укр.-Ам. Горожанок влаштовано дня 13 січня Свят-Вечір, щоби пригадати собі, як ми колись святкували це свято на рідній землі, під рідною стріхою. Зроблено це ще й тому, щоби показати нашій тут роджeній молоді обряди і звичаї, з якими обходили їх батьки Різдво на Україні. На тім святі певно неодному пересунулися в думці гарні спомини дитячих літ, коли то з великою нетерпеливістю виждано того Різдва, та як святочно обходжено тоді той Святий Вечір.

Завдяки нашим членицям зготовано вечерю з великим старанням і дбайливістю. Були: кутя, борщ, риба, колач і сіно на столі. Все, чого вимагає традиція. Як гості засіли до столів, предс. п. Сивуляк відкрила свято короткою бесідою, вказуючи на ціль цеї спільної вечері, та покликуючи п. Кирилюка на тостмейстра. Знову п. Кирилюк вказував у своїй промові на велике значіння Різдва для нашого народу, бо це свято обєднує ввесь український нарід в одну велику родину, яка при святій вечері вирівнує всякі непорозуміння, прощає собі взаїмні прогріхи й набирає сили й охоти до праці і дальшої боротьби.

По промові вніс п. Рибак традиційний сніп, а Марійка Кісь свічку, які п. Кирилюк приняв з обрядовими переговорами і які поставлено на покутю. Тепер п. Кирилюк підніс посудину з кутею і зложив спільне бажання, яке нам всім найбільше на серці, а яке звязане з відродженням незалежної української держави. З грудей присутних понеслось могуче: „Бог предвічний народився". Потім зачалась вечеря. Дальше говорив д-р В. Ґалан, оповідаючи свої переживання з часів війни, коли приходилося святкувати Різдво між чужими. Згадав, як нужденно почував себе той, що не міг бути того вечора з ближчою родиною, а як відрадно було тим, що хоч не були з родиною, то були між своїми людьми та на українській землі. Бо Різдво святкують з малими ріжницями в звичаях однаково по всій українській землі. Говорив також п. Рибак, згадуючи, як обходили колись спільно Святий Вечір у Народнім Домі в Стрию. По вечері дівчата колядували, а п. Рибак і О. Штогрин занялися збіркою коляди, яку призначено на Рідну Школу й інвалідів. Зложили по $1: д-р Ґалан, Кирилюк, Савуляк, пані Сивуляк, Нат. Штогрин, О. Штогрин, П. Рій, А. Пашук, Люд. Пеленська, С. Рутецький, Рудакевич, Бабяк, Головатий, Андрушко, пані О. Стасюк, Борисевич, а решта дрібними датками. Разом зібрано $26.75.

На ту саму ціль відбулася збірка на "card-party" у пані Носевич, члениці тов. У.-А. Горожанок. Як щира патріотка і громадянка, пані Носевич ніколи не поминає нагоди підперти народню справу і ніколи не пропустить ніякого народнього підприємства, а все і всюди перша у всім помагає. Підчас гарної гостини переведено на зазив п. Сивуляк збірку, як це в наших члениць звичайно буває при таких нагодах, а п. Носевич просила жертвувати ці гроші на Рідну Школу й інвалідів. Зложили по $1: пані Рутецька, О. Штогрин, Сивуляк, Слободян, Кісь, Рудакевич, Дубас, Рибакова, Носевич, Пашук, Джмелик, Мельник. Дрібними $1.25. Разом $13.25.

О. Штогрин.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

З різдвяної гостини.

Дня 13-го січня влаштував Український Народній Дім святочну Різдвяну Вечерю. Зійшлася вся громада як одна родина. Промовив до неї о. М. Кузів, пригадуючи їй старий край з його звичаями й обичаями. Виступав теж з продукціями хор під управою п. Й. Заяця. Про Різдво на Гуцульщині говорив п. Пігуляк. Ствердив, що майже всюди по цілій Україні заховалися тісами звичаї. Потім зачали колядувати. Гром. Осухівський згадав за боротьбу в рідним краю і на допомогу тій боротьбі зібрано дрібними жертвами $4.40.

До цього додам, що дня 20. грудня м. р. в У. Н. Домі угощено нашого громадянина Л. Кіта, з нагоди його 4-літнього урядування, а при забаві зложили гості на визвольну боротьбу $4.65, а гром. Л. Кіт $1.

І. Каменюк.

1935 РІК Є ЮВИЛЕЙНИМ РОКОМ МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ.

В цім році українське громадянство збудує для Музею власний Український Дім у Празі. Своє десятьліття в 1935 р. Музей відсвяткує у власному Музейному Домі.

Дайте й Ви свою цеглину!

Пішліть скоріше Вашу жертву!

Зробіть збірку у Вашому Товаристві! Не відкладайте!

Жертвуйте всі, хто скільки може!

Пожертви посилати до Обєднання або на адресу директора Музею, проф. Антоновича:

Prof. D. ANTONOVYC,
Praha-Nusle 245, Czechoslavakia

— А що чувати, Горпино, чи ваш чоловік уже дістав працю?

— Так, прошу пані. Вже навіть страйкує.

РОСІЙСЬКИЙ ПРОФЕСОР ПРОТИ М. ГРУШЕВСЬКОГО.

Словянський Інститут у Празі влаштував 29. XI. м. р. виклад бувшого проф. одеського університету, А. Флоровського, на тему „Зміст російської (рускої") історії". Референт критикував погляди М. Грушевського на уклад історії східних Словян, які, мовляв, „однобічні", подав огляд російської совєтської історіографії і спинився на історичних працях російських емігрантів. А. Флоровський відкидає означення „історії Росії" і радить уживати означення „русская історія", що обіймала би й історію „Малої, Білої, Червоної, Чорної і Карпатської Руси". В обговоренні реферату взяли участь: П. Савицький, П. Мілюков, С. Гессен, Жітьков, Я. Бідло (Чех), а з Українців П. Феденко. Останній зазначив, що погляди М. Грушевського вже прийняли найвизначніші російські історики совєтської Росії — Пресняков, Любавський та інші, що шукають кореня історії російського народу не на Україні, а в самій таки Московщині й уважають, що продовженням Київської Держави була Литовсько-Руська. П. Феденко підкреслив імперіялістичну тенденцію реферату Флоровського і висловився за те, щоб російські історики вивчували не історію держави, але її народів. З самого імени „Русь" не можна ще виводити спільности національної Українців і „московських людей". Справа не в імені, але в суспільно-національній свідомості. З Московщиною у нас була спільна віра (та й то з деякими застереженнями) та одна династія потомків київського Володимира. За аналогією відповідно до Флоровського треба було би й історію Чехів визнавати за частину німецької історії, бож і Чехи мали одну віру й династію (Габсбургів) з Німцями. Флоровський у своїм післяслові заявив на запит П. Феденка, що він твердо стоїть на погляді „единости русского народа".

(У. Т.)

„РАДІО" В 1680-МУ РОЦІ.

Що було зовсім неправдоподібне тому 250 літ? Радіо! Та в 1680-му році в Ерфурті (в Німеччині) вийшла в перекладі з французької мови книжка, яка, коли брати її зміст на сьогоднішні часи — поважно, говорить про радіо. Книжка ця називається: „Івана Гасанга, французького копача мочарів „Покоза Сапієнція" або „Забавна Мудрість". Це збірка історичних, дуже фантастичних проектів і „винаходів". Є там плян „закладення радіо", що тоді певно викликав вибухи веселого сміху. Щоправда, це „радіо" функціонувало не при помочі електричних филь. Це булоб забагато на тодішні часи. Широко розгалужена сітка підземних рур, свого роду акустична каналізація, мала допроваджувати до домів музику й мову — а зрештою все інше, як тепер у нас у 20-му століттю. Для приміру кілька речень:

„Як булоб із окличником годин? Він мусів би мати руру, яка розгалужувалася би до всіх домів; тоді в усіх домах у місті моглиб докладно знати, котра година. Таксамо, якийсь великий пан не міг би всну ти, та він мав би цього чи того музику, його міг би закликати, музика станув би перед отвором рури, яка є в спальні пана, і пан почув би милі звуки на своє найбільше вдоволення. Передусім від кожного дому мусілаб іти рура до церкви так, так у всіх домах у місті моглиб чути всі люди разом і рівночасно відправу одного-одинокого священика... А також, як цей проповідує, міг би професор мати відчит. Таке місто потребувало би теж лиш одного-одніського пакета часописів, бо треба би визначити якесь місце, з якого відчитувалиб ті газети для всіх домів."

І чи не є то на наші часи радія: сиґнал часу, радіоконцерт, радіо богослуження, радієвий огляд преси?

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (181)

„Туркоманський начальник, напів цивілізована людина", говорила Ольга, „так був повний забобонного страху передо мною, що так злетіла на його племя, що він мене пощадив. Мені дали їсти й пити".

„І я стала в цей спосіб ще одною жінкою в племени номадів, що шукали зелених степів для своїх черед. Мене не трактували зле й на мене небагато звертали уваги. Мені вернулися сили, а з ними настрій.

„Я хотіла жити, хоча життя означало працю й одноманітність. Молоді чоловіки й дівчата племени товаришували тепер зі мною. З часом я вже перестала думати про все інше.

„Хоч я не знала, що найближчий день мені принесе, відвага й довіра до себе мене не покидали. Але мені прийшлося нарешті пережити річи, які відобрали мені їх", сказала дівчина й тут нагло задержалася.